การศึกษาเปรียบเทียบสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน
A Comparative Study of Proverbs That Guide Male in Thai and Chinese

Jinghua Xia, ขนิษฐา ใจมโน และบุญเหลือ ใจมโน
Jinghua Xia, Kanita Chaimano and Boonluea Chaimano
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University
Corresponding Author, E-mail: jinghuaxia813@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบคำสอนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน 2) ศึกษาค่านิยมชายไทยและชายจีนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การรวบรวมเอกสารและหนังสือ การวิเคราะห์และเปรียบเทียบเนื้อหา สุภาษิตสอนชายของไทยได้รวบรวมจากหนังสือ 3 เล่ม สุภาษิตสอนชายของจีนได้รวบรวมจากหนังสือ 3 เล่ม และสุภาษิตสอนชายของไทยได้รวบรวมจากหนังสือ 44 สุภาษิต สุภาษิตสอนชายของจีนได้รวบรวมจากหนังสือ 82 สุภาษิต

ผลการวิจัยพบว่า

1. สุภาษิตสอนชายของไทยและจีนมีคำสอนทั้งที่เหมือนกัน และแตกต่างกัน โดยมีความเหมือนกันน้อยกว่าที่จะแตกต่างกัน คำสอนที่เหมือนคล้ายคลึงกันที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน มี 11 คำสอน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรอบคอบ ศักดิ์ศรี ความเป็นตัวของตัวเอง การเลือกคู่ครอง การรักครอบครัว ความอดทน ความขยัน ความเสียสละ การปกป้องประเทศ และความทะเยอทะยาน ส่วนคำสอนที่แตกต่างกันปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีนมากถึง พบในสุภาษิตสอนชายของไทยแต่ไม่พบในสุภาษิตสอนชายของจีนมีจำนวน 27 คำสอน และพบในสุภาษิตสอนชายของจีนมีจำนวน 25 คำสอน

2. ค่านิยมชายไทยและชายจีนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีนได้เห็นว่าค่านิยมมีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรม วิถีชีวิต และมุมมองความคิดของคนในแต่ละสังคม การศึกษาค่านิยมชายไทยและชายจีนผ่านคำสอนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีนจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นความคาดหวังของสังคมไทยและจีนที่ปรารถนาให้ “ผู้ชาย” มีและเป็นอย่างไร และช่วยให้เห็นถึงทั้งความเหมือนและความแตกต่างในการมองเห็นคุณค่าของความเป็นชายในแต่ละประเทศ โดยสังคมมุ่งหวังให้ “ชายไทย” ประพฤติตนอยู่ในความดี ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา มีความวิริยะ อุตสาหะ ในขณะเดียวกันให้มีความรัก

ได้รับบทความ: 15 ตุลาคม 2567; **แก้ไขบทความ:** 3 ธันวาคม 2567; **ตอบรับตีพิมพ์:** 9 เมษายน 2568
Received: October 15, 2024; **Revised:** December 3, 2024; **Accepted:** April 9, 2025

และความสามัคคี ตลอดจนการมีศักดิ์ศรีในตนเอง ส่วน “ชายจีน” มุ่งเรื่องความวิริยะ อุตาสาหะ มาเป็นอันดับต้น ๆ การสร้างความมั่นคงในชีวิต มีความซื่อสัตย์ ทะเยอทะยาน รักชาติ ครอบครัว ตลอดจนรักศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่า คำสอนเรื่อง “ศักดิ์ศรี” และคำสอนเรื่อง “ความขยัน” ล้วนเป็นค่านิยมที่ทั้งไทยและจีนให้ความสำคัญ

คำสำคัญ: ค่านิยม, คำสอน, ชายไทย, ชายจีน, สุภาษิตสอนชาย

Abstract

The purposes of this research were: 1) to compare the teachings embedded in Thai and Chinese proverbs that guide male behavior, and 2) to examine the values of Thai and Chinese men as reflected in these proverbs. The research tools are collection of documents and books, content analysis and comparison. The materials of Thai proverbs that guide male come from three books, and the materials of Chinese proverbs that guide male come from three books, resulting in 44 Thai proverbs for teaching men and 82 Chinese proverbs for teaching men.

The research result found that:

1. There are many similarities and differences in the teachings found in Thai and Chinese proverbs guiding male behavior, with the differences outweighing the similarities. Specifically, 11 teachings were identified as similar or comparable between the two languages, while Thai proverbs contained 27 unique teachings and Chinese proverbs included 25.

2. The values of Thai and Chinese men as reflected in the proverbs demonstrate the critical role that values play in shaping individuals' behavior, lifestyles, and perspectives within different societies. By analyzing the teachings in Thai and Chinese proverbs, the study highlights the expectations of Thai and Chinese societies regarding what men should aspire to be. Thai society expects Thai men to exhibit good behavior, adhere to the principles and teachings of Buddhism, be diligent, foster love and unity, uphold dignity, assume responsibility, and possess a sense of honor and shame. In contrast, Chinese proverbs emphasize values such as dignity, honor, perseverance, establishing a stable family and livelihood, honesty, ambition, patriotism, love for family, and a sense of responsibility. Both Thai and Chinese societies place

significant value on the teachings of "dignity" and "perseverance," indicating that these are universally important values shared by both cultures.

Keywords: Values, Teachings, Thai Men, Chinese Men, Proverbs That Guide Male

1. บทนำ

สังคมและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้เปรียบเสมือนเหรียญที่มีสองด้าน “สังคม” หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่รวมกันในบริเวณใดบริเวณหนึ่งมาเป็นเวลานานจนมีความรู้สึกว่าเป็นพวกพ้องเดียวกัน และมีภาษา ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม วิถีชีวิตร่วมกันเป็นแบบอย่างเดียวกัน ในขณะที่คำว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง บรรดาขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา และทุกสิ่งทุกอย่างที่คนในสังคมนั้นสร้างขึ้นมาเพื่อดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า หากไม่มีสังคม วัฒนธรรมก็ย่อมไม่มีเช่นกัน ทั้งสองอย่างเป็นสิ่งที่อยู่คู่กัน ไม่สามารถแยกออกจากกันหรือขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ สังคมไทยและสังคมจีนก็เช่นเดียวกัน แต่ละประเทศต่างมีสังคมและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง โดยอาจมีทั้งส่วนที่เหมือนกัน ส่วนที่คล้ายคลึงกัน และส่วนที่แตกต่างกัน (พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร, 2538)

ภาษาเป็นสมบัติของมนุษย์ โดยที่มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือเพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดระหว่างคนในสังคมเดียวกัน ดังนั้น ทุกสังคมจึงจำเป็นต้องมีภาษา นอกจากความสำคัญของภาษาในอันที่เป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสารแล้ว ภาษายังสามารถสะท้อนมโนทัศน์ ความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ยิ่งไปกว่านั้น ภาษายังเป็นแหล่งสะสมและสะท้อนภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของมนุษย์ (สิริวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์, 2558) ภาษาไทยและภาษาจีนมีลักษณะของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารที่เราเรียกว่า สำนวน สุภาษิต คำพังเพย เพื่อนำมาใช้ในการสื่อความระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่ส่วนใหญ่มักจะเป็นคนในสังคมเดียวกัน เพราะจะสามารถเข้าใจความหมายแฝง และมโนทัศน์ที่มีความหลากหลาย การใช้สำนวน สุภาษิต และคำพังเพยทำให้เกิดความรู้สึกน่าเชื่อถือ และการที่ต้องตีความความหมายแฝงทำให้การสอนมีความอ่อนโยน ผู้ฟังจะไม่รู้สึกเหมือนถูกสอนถูกตำหนิหรือถูกว่ากล่าวตักเตือน (LI MENGDIE, 2562)

คำว่า “สุภาษิต” ในภาษาจีนมีคำใช้อยู่คือคำว่า “谚语” โดยหมายถึง ถ้อยคำคำกล่าวที่เป็นคำสอนหรือคติสอนใจที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ สุภาษิตเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญซึ่งมีอยู่ในทุกกลุ่มชนโดยผู้รู้หรือคนรุ่นก่อนของกลุ่มชนนั้น ๆ ได้นำความรู้ ความคิด ตลอดจนประสบการณ์ไว้บอกกล่าว ตักเตือน สั่งสอนหรือไว้ฝึกฝนปัญญาคนร่วมสมัยและคนรุ่นหลังเพื่อให้รู้เท่าทันชีวิตทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างผาสุกราบรื่น รวมทั้งเกิดดุลยภาพในความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ (บุญเสริม ฤทธาภิรมย์, 2524)

เพศของมนุษย์ถูกแบ่งออกเป็นสองเพศตามเพศกำเนิด ได้แก่เพศเพศชาย (男/男性) และเพศหญิงซึ่งแต่ละเพศมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน แต่ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญของเพศชายเนื่องจากเป็นเพศที่มีความแข็งแรงมีภาระกำลังมากควรทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองสังคม สังคมจึงยกย่องผู้ชายในฐานะบทบาทของผู้คุ้มครอง ส่วนผู้หญิงนั้นเป็นเพศอ่อนแอ มีความนุ่มนวลละเอียดอ่อน ผู้หญิงจึงทำหน้าที่สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว และอบรมเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น สุภาษิต ส่วนใหญ่จึงเน้นไปที่ผู้ชายเป็นหลัก

สุภาษิตสอนชาย 教导男性的谚语 เป็นการอธิบายหรือสรุปคุณลักษณะหรือพฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่ผู้กล่าวต้องการให้ข้อคิดสอนหรือถ่ายทอดความรู้ ทางวัฒนธรรมหรือสังคมที่แสดงถึงการแบ่งแยกบทบาททางเพศในกระบวนการการเรียนรู้ โดยมักจะอ้างถึงวัฒนธรรมและคติพจน์ที่มีต่อการสอนและการประยุกต์ใช้ความรู้แก่ผู้ชาย วัฒนธรรมและคติพจน์ดังกล่าวล้วนเป็นที่ยอมรับและเกิดจากประสบการณ์ในอดีตของประชากรผู้ชายที่มีบทบาทสำคัญในทางสังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังมีความแตกต่างกันระหว่างสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน (墨香斋 (Mo xiangzhai), 2558)

ดังนั้น ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาเปรียบเทียบว่าสุภาษิตสอนชายไทยและสุภาษิตสอนชายจีนว่าความหมายของสุภาษิตสอนชายมีความเหมือนหรือความแตกต่างกันอย่างไร ผลการวิจัยนี้จะทำให้เข้าใจมุมมองมโนทัศน์ และค่านิยมของไทยและจีนที่มีต่อผู้ชายว่ามีความเหมือนหรือความคล้ายคลึงกันอย่างไร อีกทั้งได้เรียนรู้ว่าผู้ชายไทยและผู้ชายจีนมีคุณธรรม พฤติกรรม และบทบาทหน้าที่อะไรบ้างในสังคมทั้งในอดีตและปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคำสอนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน
2. เพื่อศึกษาค่านิยมชายไทยและชายจีนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 ขั้นรวบรวมข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาค้นหาความรู้เกี่ยวกับสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาและการคัดเลือกหนังสือเพื่อใช้ในการวิจัย ศึกษาโครงสร้างรูปแบบและความหมายของสุภาษิตสอนชายของไทยและสุภาษิตสอนชายของจีน และรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน

2. รวบรวมสุภาษิตสอนชายของไทยที่ปรากฏในหนังสือ 3 เล่ม ได้แก่ ภาษิตคำพังเพย สำนวนแบบฉบับราชบัณฑิตยสถาน (แก้ไขเพิ่มเติม) ครั้งที่ 11 พ.ศ. 2545 ภาษิตคำพังเพย สำนวนแบบฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 17 พ.ศ. 2561 และหนังสือ

ความหมายสุภาษิตไทย (**泰国**谚语释注-杨丽周) พ.ศ. 2558 และสุภาษิตสอนชายของจีน 3 เล่ม ได้แก่ หนังสือการรวบรวมสุภาษิต (谚语大全-陈慧君) พ.ศ. 2557 หนังสือสุภาษิตและคำพังเพยจีนฉบับสมบูรณ์ (**中**华谚语歇后语全书-**崔建林**) พ.ศ. 2550 และหนังสือสุภาษิตจีนฉบับสมบูรณ์ (**中**华谚语大全-**墨香斋**) พ.ศ. 2558 ได้ข้อมูลจากหนังสือ 6 เล่มนี้ เป็นข้อมูลอย่างชัดเจนและมีประโยชน์

3.2 ขั้นศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลสุภาษิตสอนชายของไทยและจีนมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความเหมือนและความแตกต่างของความหมายของคำสอน และค่านิยมของสุภาษิตสอนชายไทยและจีน นำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ และมีตารางประกอบเพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างในประเด็นต่าง ๆ ได้ชัดเจน

3.3 ขั้นสรุปและอภิปรายผล

1. นำผลที่ได้จากการศึกษามาสรุปเพื่อให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน และคำสอนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน

2. สรุปผล อภิปรายผล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ

3.4 ขั้นเสนอข้อมูลและการเผยแพร่

นำเสนอผลการศึกษา แบบพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลที่เรียบร้อยแล้ว นำมาพรรณนาเสนอเพื่อเผยแพร่แก่กลุ่มผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในพื้นที่ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตีพิมพ์เป็นบทความวิจัยเชิงวิชาการสืบต่อไป

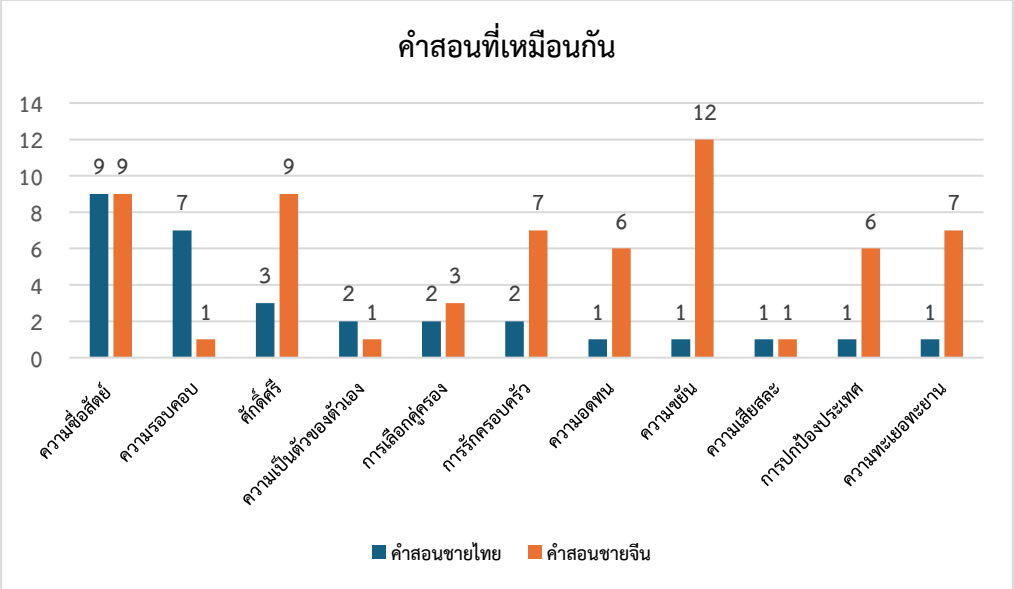
4. สรุปผลการวิจัย

4.1 การศึกษาเปรียบเทียบคำสอนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ คำสอนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและของจีน การเปรียบเทียบคำสอนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและของจีน และค่านิยมชายไทยและชายจีนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า สุภาษิตสอนชายของไทยและจีนมีคำสอนทั้งที่เหมือนกัน และแตกต่างกัน โดยมีความเหมือนกันน้อยกว่าที่จะแตกต่างกัน

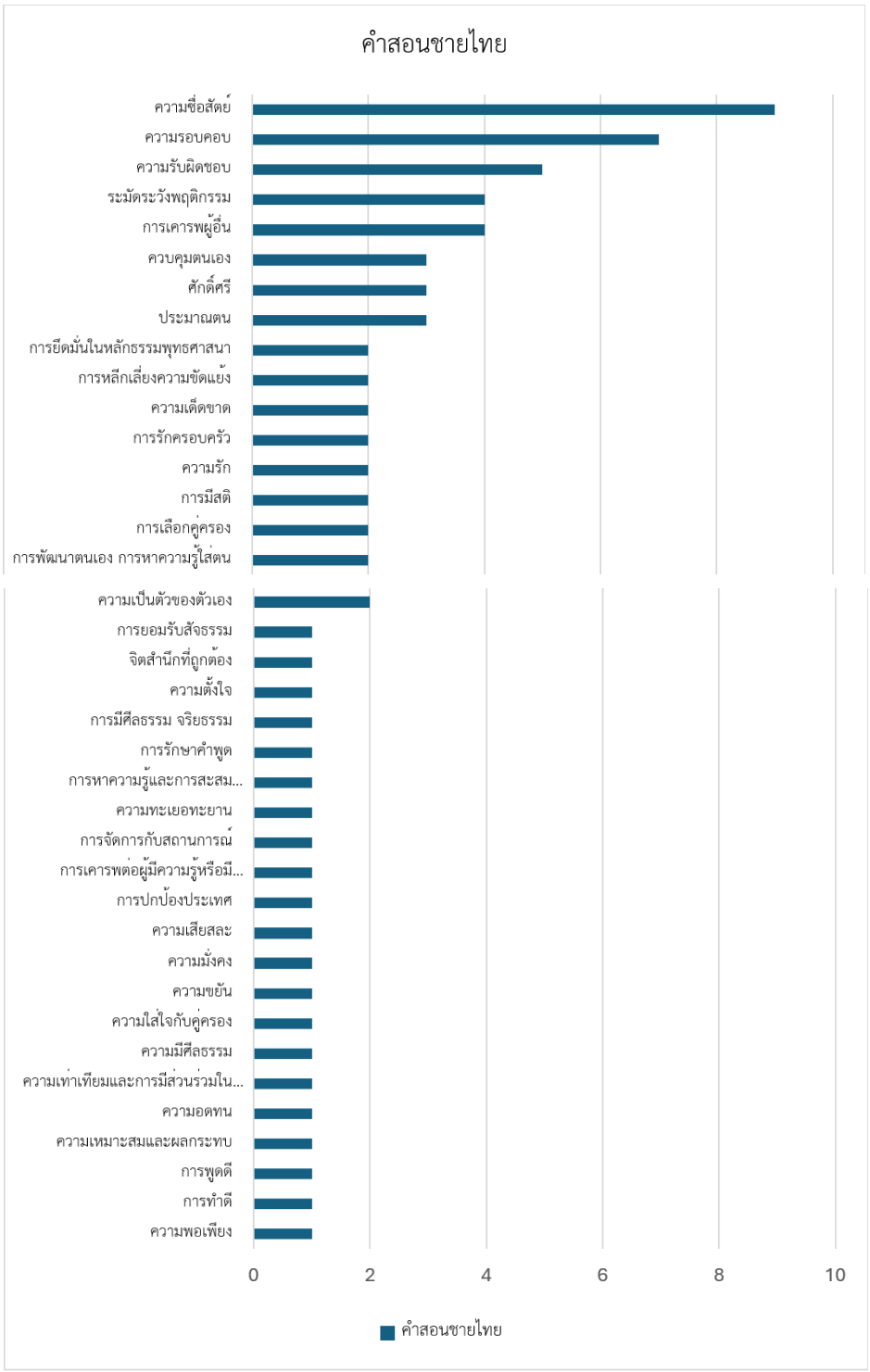
คำสอนที่เหมือนกันที่ปราฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน มี 11 คำสอน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนความถี่ของคำสอนชายไทยและจีนที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน

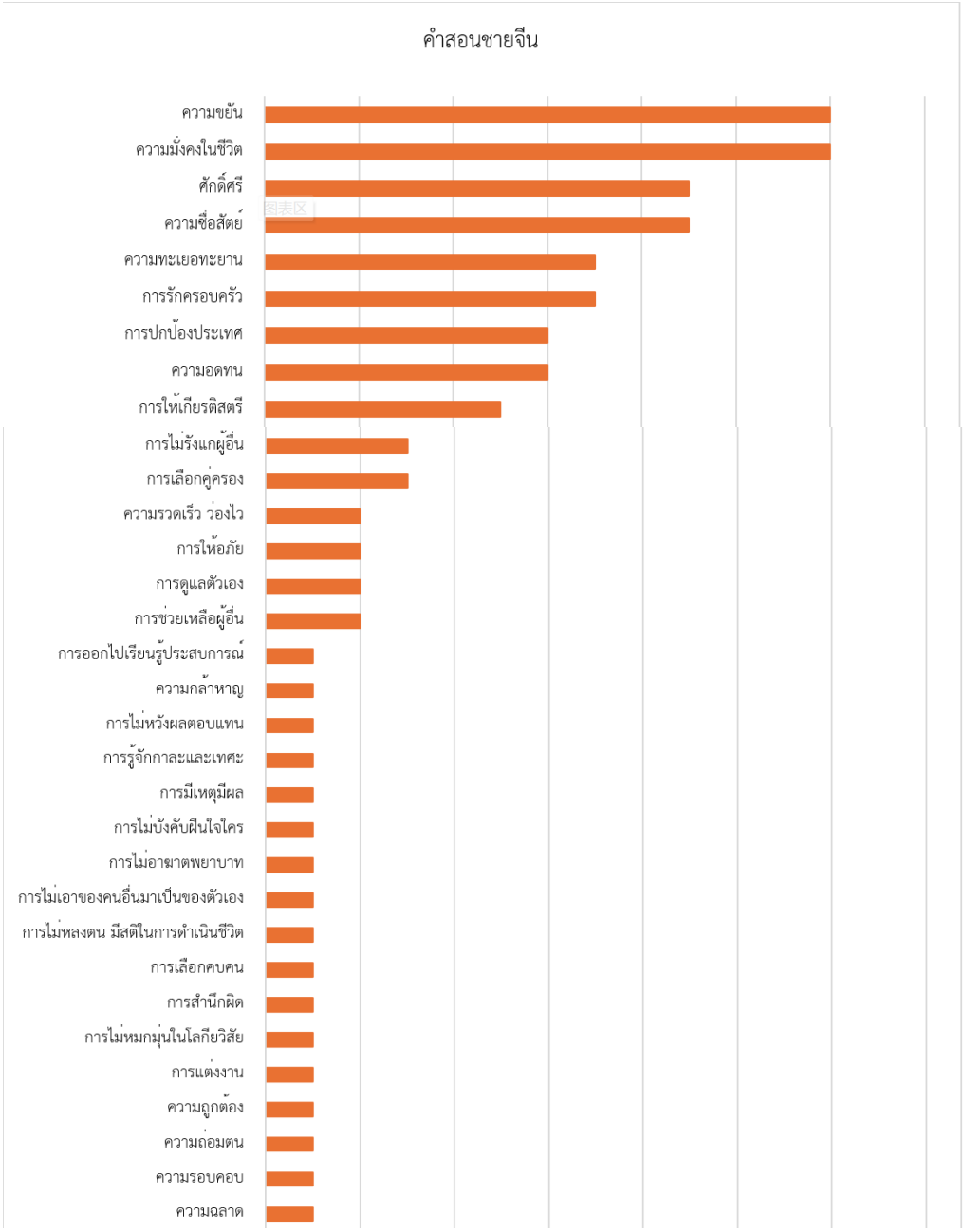
จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าคำสอนชายที่เหมือนกันระหว่างไทยและจีนพบ 11 คำสอน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรอบคอบ ศักดิ์ศรี ความเป็นตัวของตัวเอง การเลือกคู่ครอง การรักครอบครัว ความอดทน ความขยัน ความเสียสละ การปกป้องประเทศ และความทะเยอทะยาน

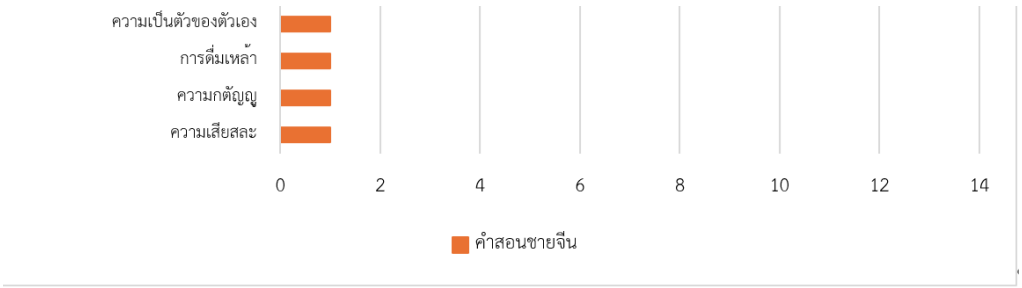
ตารางที่ 2 จำนวนความถี่ของคำสอนชายไทย จำนวน 27 คำสอน

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า คำสอนที่แตกต่างกันปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน พบในสุภาษิตสอนชายไทย จำนวน 27 คำสอน คำสอนเรื่อง “ความซื่อสัตย์” มากสที่สุด

ตารางที่ 3 จำนวนความถี่ของคำสอนชายจีน จำนวน 25 คำสอน

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า สุภาษิตสอนชายของจีนพบ จำนวน 25 คำสอน คำสอนเรื่อง “ความมั่นคงในชีวิต” และคำสอนเรื่อง “ความขยัน”มากสที่สุด

4.2 ศึกษาค่านิยมชายไทยและชายจีนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน ได้สรุปว่า ค่านิยมมีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรม วิถีชีวิต และมุมมองความคิดของคนในแต่ละสังคม การศึกษาค่านิยมชายไทยและชายจีนผ่านคำสอนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน จึงเป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นความคาดหวังของสังคมไทยและจีนที่ปรารถนาให้ “ผู้ชาย” มีและเป็นอย่างไร คำสอนที่พบมาก 8 อันดับแรกในสุภาษิตสอนชายของไทย ได้แก่ คำสอนเรื่อง “ความซื่อสัตย์” คำสอนเรื่อง “ความรอบคอบ” คำสอนเรื่อง “ความรับผิดชอบ” คำสอนเรื่อง “การเคารพผู้อื่น” คำสอนเรื่อง “ระมัดระวังพฤติกรรม” คำสอนเรื่อง “ประมาณตน” คำสอนเรื่อง “ศักดิ์ศรี” และคำสอนเรื่อง “ควบคุมตนเอง” ส่วนคำสอนที่พบมาก 8 อันดับแรกในสุภาษิตสอนชายของจีน ได้แก่ คำสอนเรื่อง “ความขยัน” คำสอนเรื่อง “ความมั่นคงในชีวิต” คำสอนเรื่อง “ความซื่อสัตย์” คำสอนเรื่อง “ศักดิ์ศรี” คำสอนเรื่อง “ความทะเยอทะยาน” คำสอนเรื่อง “การปกป้องประเทศ” คำสอนเรื่อง “การรักครอบครัว” และคำสอนเรื่อง “ความอดทน”

การศึกษานี้ช่วยให้เข้าใจถึงความคาดหวังทางสังคมต่อผู้ชายในทั้งสองประเทศ และให้เห็นถึงทั้งความเหมือนและความแตกต่างในการมองเห็นคุณค่าของความเป็นชายในแต่ละประเทศ โดย สังคมมุ่งหวังให้ “ชายไทย” ประพฤติตนอยู่ในความดี ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา มีความวิริยะ อุตสาหะ ในขณะเดียวกันให้มีความรักและความสามัคคี ตลอดจนการมีศักดิ์ศรีในตนเอง ส่วน “ชายจีน” เน้นเรื่องความวิริยะ อุตสาหะมาเป็นอันดับต้น ๆ การสร้างความมั่นคงในชีวิต มีความซื่อสัตย์ ทะเยอทะยาน ความรักชาติและครอบครัว ตลอดจนการรักศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่า คำสอนเรื่อง “ความซื่อสัตย์” คำสอนเรื่อง “ศักดิ์ศรี” และคำสอนเรื่อง “ความขยัน” ล้วนเป็นค่านิยมที่ทั้งไทยและจีนให้ความสำคัญ

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 จากการศึกษาเปรียบเทียบคำสอนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน พบว่า ทั้งสุภาษิตสอนชายของไทยและจีนสะท้อนความคาดหวังทางสังคมที่มองผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวและสังคม โดยมุ่งส่งเสริมลักษณะเช่น ความวิริยะ อุตสาหะ ความซื่อสัตย์ และการรักศักดิ์ศรี เพราะทั้งสองประเทศอยู่ในวัฒนธรรมตะวันออกที่มีแนวคิดปิตาธิปไตยเหมือนกัน สังคมไทยและสังคมจีนแม้ว่าจะเป็นประเทศที่จัดอยู่ในโลกตะวันออกที่มีขนบธรรมเนียม ประเพณี มุมมองความคิดแบบตะวันออกคล้ายกันในหลายประการ หากแต่ก็มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางด้านประวัติศาสตร์และความเป็นมาชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายและการบ่มเพาะวัฒนธรรม ประเพณีที่มีอัตลักษณะของตนเอง มีความเชื่อและการเคารพนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน หรือแม้แต่มีวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณะเฉพาะ

ความแตกต่างในคำสอนสะท้อนบริบททางวัฒนธรรมและศาสนาที่ไม่เหมือนกัน เช่น สุภาษิตสอนชายของไทยมักผูกโยงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น การเน้นความสงบเสงี่ยมและความสามัคคี ในขณะที่สุภาษิตของจีนให้ความสำคัญกับความทะเยอทะยาน ความรักชาติ และการสร้างความมั่นคงในชีวิต ซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมขงจื๊อและปรัชญาชีวิตที่มุ่งเน้นบทบาทของชายในฐานะผู้ปกครองและผู้สร้างฐานะ คำสอน “ชายไทย” ที่เน้นให้ผู้ชายประพฤติตนอยู่ในความดี ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา มีความวิริยะ อุตสาหะในขณะเดียวกันให้มีความรักและความสามัคคี ตลอดจนการมีศักดิ์ศรีในตนเอง และคำสอน “ชายจีน” ที่เน้นเรื่องความวิริยะ อุตสาหะมาเป็นอันดับต้น ๆ การสร้างความมั่นคงในชีวิต มีความซื่อสัตย์ ทะเยอทะยาน ความรักชาติ และครอบครัว ตลอดจนการรักศักดิ์ศรีของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญพัชญ์ พรรณรัตน์ (2554) ที่ศึกษาเรื่อง "ความเป็นชายในนวนิยายของนิโคลัส สปาร์กส์" มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์การนำเสนอลักษณะความเป็นชายในนวนิยายแนวโรมานซ์ของนิโคลัส สปาร์กส์ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะความเป็นชายที่พึงประสงค์คือ มีความอ่อนโยน มีศีลธรรม เป็นสุภาพบุรุษ ปฏิเสธความรุนแรง กดทับความปรารถนาทางเพศ แม้ว่าบทบาทของผู้ชายจะเปลี่ยนแปลงไป ให้ความสำคัญกับการเป็นผู้ชายที่ห่วงใยและรู้จักดูแลผู้อื่น แต่ในขณะเดียวกันความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงยังคงอยู่ใต้กรอบแนวคิดปิตาธิปไตยผู้ชายยังคงอยู่ในฐานะที่พึ่งพิงของผู้หญิง

5.2 จากการศึกษาค่านิยมชายไทยและชายจีนที่ปรากฏในสุภาษิตสอนชายของไทยและจีน พบว่า สังคมไทยและสังคมจีนมีความคาดหวังอย่างมากกับผู้ชายสูงเห็นได้จากสังคมไทยและสังคมจีนเป็นสังคม “ปิตาธิปไตย” หรือสังคมที่เอื้อให้ผู้ชายมีอำนาจหรือสิทธิเหนือกว่าเพศหญิง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา หรือแม้แต่การตัดสินใจต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการให้คุณค่า การยกย่องเชิดชู “ความเป็นชาย” ในสังคมนั้น ๆ สังคมไทยและสังคมจีนมีหรือกำหนดค่านิยมไว้ให้ผู้ชายมาก สะท้อนให้เห็นได้

จากการปรากฏคำสอนที่ใช้สอนผู้ชายในเอกสารและงานวรรณกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน หนึ่งในนั้นคือ สุภาษิตสอนชาย

ปิตาธิปไตย (patriarchy) หรือแนวคิดชายเป็นใหญ่กำหนดบรรทัดฐานว่าผู้ชายคือศูนย์กลางของ สังคมมนุษย์ และแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างชายหญิงเป็นสองขั้วโดยระบุว่าผู้ชายเป็นเพศที่เข้มแข็ง มีเหตุผล เป็นผู้นำ ส่วนผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอใช้อารมณ์ การเลี้ยงลูกเป็นหน้าที่เฉพาะของผู้หญิง จึงต้อง ตกเป็นรองและถูกจำกัดบทบาทเอาไว้ตามที่ผู้ชายต้องการ (พลากร เจียมธีระนาถ, 2554 อ้างใน ใกล้รุ่ง ภูอ่อนโสม, 2563)

สุภัชฌาน์ ศรีเอี่ยม และจันทร์ฤดี ภาคตอน (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการที่ปรากฏในสุภาษิตสอนหญิง” มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการที่ปรากฏในวรรณคดีสุภาษิตสอนหญิง และเพื่อประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่าผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการที่ปรากฏในวรรณคดีสุภาษิตสอนหญิง คือ ซื่อสัตย์สุจริต รักความเป็นไทย รักชาติศาสน์กษัตริย์ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ มีวินัย มีจิตสาธารณะ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างจากคำสอนที่ใช้สอนชายที่พบในงานวิจัยนี้ สะท้อนให้เห็นได้เป็นอย่างดีว่าสังคมไทยและสังคมจีนคาดหวังกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนา ในสุภาษิตสอนชายจึงพบคำสอนที่เกี่ยวเนื่องกับคำสอนตามพระพุทธศาสนาจำนวนมาก เช่น “เห็นชายผ้าเหลืองผ้าเหลืองร้อน” ในขณะที่ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีสุภาษิตที่เกี่ยวกับความหลากหลาย เช่น สุภาษิตสอนชายที่เกี่ยวกับการดื่มเหล้า “见色不迷真君子, 见酒不饮非丈夫” ผู้ชายที่เห็นสาวงามและหักห้ามใจมิลุ่มหลง นับเป็นสุภาพบุรุษที่มีศีลธรรมสูงส่ง หากมีสุรามิร่ำไม่นับเป็นบุรุษที่แท้จริง” จากสุภาษิตสอนชายเหล่านี้เราสามารถเห็นถึงจุดที่สังคมและวัฒนธรรมของไทยและจีนมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน ซึ่งยังทำให้เราเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างสมัยโบราณและสมัยปัจจุบันได้อีกด้วย อย่างไรก็ตามด้วยกาลเวลาและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หากแต่ค่านิยมเหล่านี้ยังคงตอกย้ำให้เห็นถึงมุมมอง ความคิด และความคาดหวังของสังคมที่มีต่อ “ชายไทย” และ “ชายจีน”

แม้สังคมจะมีการเปลี่ยนแปลง แต่ค่านิยมที่เกี่ยวกับบทบาทและความคาดหวังของเพศชายยังคงถูกส่งต่อผ่านครอบครัว วัฒนธรรม และระบบการศึกษา สื่อและประเพณีต่าง ๆ ยังคงตอกย้ำภาพลักษณ์ของความเป็นชายในลักษณะที่สอดคล้องกับแนวคิดดั้งเดิม เช่น การเป็นผู้ปกป้องครอบครัว การเสียสละเพื่อส่วนรวม และความรับผิดชอบในฐานะผู้นำ อย่างไรก็ตาม การปรับตัวของบทบาทชายในสังคมยุคใหม่เริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลง เช่น การยอมรับบทบาทที่อ่อนโยน หรือการให้ความสำคัญกับความเสมอภาคทางเพศ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลงานวิจัยใช้

1. การประยุกต์ใช้ในเชิงการศึกษา การเรียนการสอน ใช้สุภาษิตเป็นตัวอย่างในการสอนภาษาและวัฒนธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของสุภาษิตในฐานะตัวแทนของค่านิยมและความเชื่อในแต่ละสังคม

2. การส่งเสริมความเข้าใจวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีน การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ใช้ผลการวิจัยในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันระหว่างคนไทยและคนจีน เช่น นิทรรศการ วารสาร หรือการเสวนาเกี่ยวกับสุภาษิตและวัฒนธรรม

3. การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การสร้างแรงบันดาลใจ ใช้สุภาษิตที่ศึกษาเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษา สร้างแรงบันดาลใจ หรือแนะนำในชีวิตประจำวัน เช่น เรื่องการเป็นผู้นำ การปฏิบัติตัวในสังคม หรือการทำงาน

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคำสอนชายในงานวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ เช่น วรรณกรรมเกี่ยวกับหน้าที่และบทบาทของชายในสังคม วรรณกรรมสอนศีลธรรม โดยอาจศึกษาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างยุคสมัยต่าง ๆ เพื่อให้เห็นพัฒนาการทางความคิด ค่านิยม หรือเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในประเทศกลุ่มภูมิภาคอาเซียนเพื่อให้เห็นลักษณะร่วมกันของความคิดและค่านิยมของผู้ชายได้อย่างชัดเจนและโดดเด่นมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคำสอนระหว่างเพศชายและเพศหญิงของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ หรือสังคม ประเทศต่าง ๆ เช่น ชาติพันธุ์ไทลื้อของไทยและจีน เพื่อให้เห็นมุมมอง ความคิดที่กว้างไกลยิ่งขึ้น

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาเปรียบเทียบสุภาษิตชายไทยกับจีน ทำให้พบองค์ความรู้ว่า ชายไทยกับชายจีน ต่างได้รับการปลูกฝังให้ปฏิบัติตามคำสอนอย่างเคร่งครัดเหมือนกัน โดยการสอนนั้น มุ่งหวังให้ชายไทยและชายจีน มีความเป็นผู้นำทางสังคม และใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ลักษณะการสอนบางประการมีความแตกต่างกันเนื่องจากค่านิยมทางสังคมเป็นตัวกำหนด เช่น ชายไทยส่วนใหญ่ได้รับการปลูกฝังให้ประพฤติตนตามหลักแนวคิดของพุทธศาสนา ส่วนชายจีนส่วนใหญ่ได้รับการปลูกฝังให้เป็นผู้มีความวิริยะอุตสาหะเพื่อความเจริญก้าวหน้าของชีวิต

เอกสารอ้างอิง

กัญญพัชญ์ พรรณรัตน์. (2554). ความเป็นชายในนวนิยายของนิโคลัส สปาร์กส์. *(วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ)*. คณะอักษรศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. (2524). *สุภาษิตและคำพังเพยภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร. (2538). *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฯ เล่ม 16*. มูลนิธิสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.

พลากร เจียมธีระนาถ. (2554). *วาทกรรมชายเป็นใหญ่ในภาพยนตร์ไทยที่ให้ความสำคัญแก่สตรี*. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการภาพยนตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภัชฌาน์ ศรีเอี่ยม และจันทร์ฤดี ภาคตอน. (2563). วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการที่ปรากฏในสุภาษิตสอนหญิง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 8(2), 99-102.

สิริวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์. (2558). *การศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมผ่านสำนวนไทย จีน และอังกฤษ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

LI MENGDIE. (2562). *การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

墨香斋 (Mo xiangzhai). (2558). *หนังสือสุภาษิตจีนฉบับสมบูรณ์ (中华谚语大全)*. สำนักพิมพ์สิ่งทอจีน 中国纺织出版社.